

מבחן בהפעלה והבנה לכתות ג'

קראו את הספור הבא ונענו על השאלות אחריו

למה אין חפוש בחפוש הגדול? אהוד בן עזר

- 1 זה מה שאני אעשה בחפוש הגדול.
דבר ראשון אני רוצה לישון בבקר בלי שיפריעו לי. שלא ישלחו אותי לשטף שנים, לרחוץ פנים ולהסתרק.
ושלא שום כלום כלום –
- 5 וככה אני אישן לי עד, עד שיתחילו השידורים בטלוויזיה. אז אני אצא ואתקפל לי בכורסא, מול המסך הקטן, רגלים למעלה וראש למטה, כמו איזה עטלף (ככה אבא שלי אומר), והכי, הכי הרבה, אני אסכים לשנות קקאו.
וגם לא אכפת לי אם ישלחו אותי כמה ימים לסבתא. יש לה חצר גדולה. וממטרות. ודשא. אני מתרוצץ שם כל היום בבגד ים. עם צינור ביד, ומתיז. ולפנות ערב סבא צולה לי תפוחי אדמה במדורה. כפי חיים. וסבתא הולכת אחרי עם שניצל ומכניסה לי חתיכות חתיכות לפה.
10 זאת היא בערך התכנית שלי לחפוש הגדול.

אבל מה?

יש בעיה.

- 15 כבר כמה שבועות לפני החפוש אני שומע בבית את המלה – קייטנה!
מה זה קייטנה – אני אגיד לכם. יש לי ניסיון. לפני שנה שלחו אותי – קייטנה זה לקום מקדם בבקר, כאילו אין חפוש, לנסוע, הכל מלא ילדים, זרים, רעש, מהומה, צפוף בברכה, מלאכת יד, משחקים, תחרויות, סנדוויציים, חם, אין טלוויזיה, ואני חוזר עיף נורא ולא מצליח שלא להירדם בערב.
20 קייטנה לחפוש, זה כמו מים לאש, כמו שמש לקרח או כמו הפסקת-חשמל - לטלוויזיה.

למה, למה אין חפוש בחפוש הגדול?

השאלות

1. מי מספר את הספור?

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה.

- א. ילד
- ב. אבא
- ג. סבא
- ד. המדריך בקייטנה

2. האבא של המספר חושב שהמספר הוא כמו עטלף. (שורה 6) . מדוע?

3. "זאת היא בערך התכנית שלי לחפש הגדול." (שורה 12) - מה התכנית של הילד

לחפש הגדול?

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה.

- א. ללכת לקייטנה ולסבתא.
- ב. לקרא ספרים.
- ג. לעשות רק מה שהוא רוצה.
- ד. לא לעשות כלום.

4. בשורה 13 המספר אומר שיש לו בעיה. מה הבעיה של המספר?

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה.

- א. שמבקשים ממנו לשתות שוקו.
- ב. ששולחים אותו לקייטנה.
- ג. שמכריחים אותו ללכת לסבתא.
- ד. שהוא עניף בלילות של החופש הגדול.

5. לגבי כל אחד מן המשפטים הבאים סמנו אם הוא נכון, או לא נכון.

הוסיפו את הסימן + ליד המשפטים הנכונים

לא נכון	נכון	המשפטים
		דגמה: בחופש הגדול היגד רוצה לקום מקדם בבקר
+		א. היגד אוהב ללכת לסבא וסבתא
		ב. בקייטנה יש סנדוויצ'ים, משחקים ותחרויות.
		ג. כשהיגד חוזר מהקייטנה הוא הולך לשחק עם חברים

6. המספר אומר ש "קייטנה לחפש, זה כמו מים לאש, כמו שמש לקרח או כמו

הפסקת-חשמל - לטלוויזיה". (שורה 21)

אילו מהדוגמאות הבאות הנוספות מתאימה?

סמן + ליד הדוגמאות המתאימות.

לא מתאים	מתאים	הדוגמאות
		א. קייטנה לחפש זה כמו - אור לסרט קולנוע
		ב. קייטנה לחפש זה כמו - קלב לכלבה
		ג. קייטנה לחפש זה כמו - אש לגלידה
		ד. קייטנה לחפש זה כמו - יום ללילה

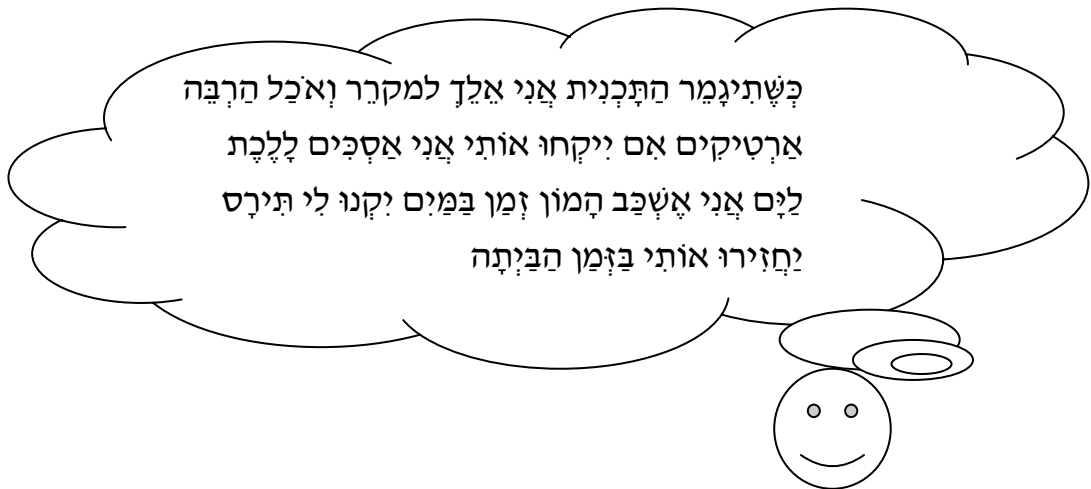
7. המספר כותב בשורה האחרונה: "למה, למה אין חופש בחופש הגדול?" – למה כתובה המלה "למה" פעמים?

7. סדרו את המאכלים שהילד יאכל וישתה לפי סדר אלף בית:
ארטיקים, גלידה, צ'יפס, שניצל, קקאו, תפוח-אדמה

_____ 1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____ 6

8. לפניך קטע נוסף מאותו ספור.

שימו נקודות במקומות המתאימים.

חלק ב'

קראו את הקטע וענו על השאלות אחריו:

הגמל

- 1 לגמל ארבע רגלים ארכות, זנב, דבשת וצוואר ארך. פניו מוארכות ושיניו בולטות. הגמל חי במדבר. המדבר הוא מקום גדול, שיש בו מעט אנשים, צמחיה ומים.
- קוראים לגמל בשם "ספינת המדבר", כי הוא משמש ככלי תחבורה במדבר - רכיבה והובלת משאות. כאשר הגמל הולך הוא דומה בתנועתו לספינה השטה בים.
- 5 הגמל אוסף ושומר את המזון והמים שלו בתוך הדבשת. יש גמלים עם דבשת אחת ויש גמלים עם שתי דבשות. הגמל יכול להתקיים שבועיים זמים ללא מזון וללא מים. כאשר הוא מגיע למקום של מים הוא שותה כמויות גדולות של מים, וכך הוא משלים במהירות את המים שלא שתה במשך זמים רבים.
- מצמרו אורגים בגדים ובדים לאהלים, והחלב שלו משמש לשתיה.
- 10 הגמל חי במדבריות באסיה ובאפריקה. בארצנו רואים אותו בנגב, באזור מגוריהם של הבדווים.

השאלות

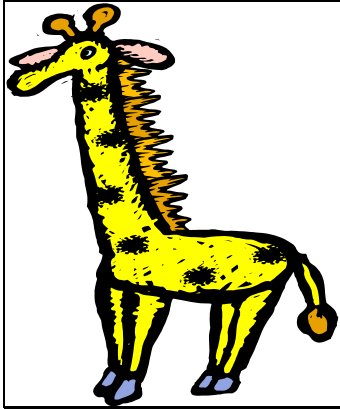
1. מהי מטרת מחבר הקטע?

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה.

- א כדי שאנשים ידעו "להסתדר" במדבר.
 ב כדי שגדע על הגמל: מקום המגורים שלו ותפקידיו.
 ג כדי שגדע מה לעשות כשאין מים.
 ד כדי שגדע מה זה מדבר.

2. איזה מבין התמונות הבאות מתארת גמל?

א. הקיפו את התמונה הנכונה בעגול

ב. הסבירו את דעתכם מתוך הכתוב בקטע

3. מדוע הדבשת חשובה לגמל?

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה.

א. כדי שיבדילו בינו לבין גיראפה.

ב. כדי שהבדואי יצליח לראות אותו במדבר.

ג. כדי שישמר בה מים לימים רבים.

ד. כדי שירכבו עליו בנוחיות.

4. מדוע הגמל לא שותה בכל יום?

5. כיצד עוזר הגמל לאדם?

א. _____

ב. _____

ג. _____

6. לגמל קוראים "ספינת המדבר" (שורה 3) כי:

הוסיפו את הסימן + ליד המשפטים הנכונים

לא נכון	נכון	המשפטים
		א. הגמל נראה כמו ספינה.
		ב. הגמל משמש כלי תחבורה במדבר.
		ג. הגמל דומה בתנועתו לספינה בים.
		ד. הגמל הולך לספינה.
		ה. הגמל גר בספינה.

7. בשורה 9 כתוב: "מצמרו אורגים בגדים ובדים לאהלים". מה פרוש המלה "אורגים"?

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה.

- א. שמחים להכין מהצמר אהלים
- ב. צובעים אהלים, בגדים ובדים
- ג. הורגים את הבגדים
- ד. עושים בדים

חלק ג :

קראו את הקטע וְעֲנוּ עַל הַשְּׁאֵלוֹת אַחֲרָיו :

יְלָדִים פּוֹתְבִים - עוֹרֶכֶת הָעִיתוֹן עוֹנָה

מַעְרִיב לִילָדִים, שְׁלוֹם!

- 1 יֵשׁ לִי אֶחָ גָּדוֹל, שֶׁהוּא קָצִין בְּגוֹלְנִי",
וְכֹלָם בְּמִשְׁפָּחָה מְתִיחִסִּים רַק אֱלֹיו,
וְאִף פֶּעַם לֹא צוֹעֲקִים עָלָיו. כִּשְׁהוּא
מְבַלְגֵן אֶת הַבֵּית, אִמָּא אוֹמְרָת:
"לָמָּה יֵשׁ כָּל כֶּךָ הַרְבֵּה בְּלִגְנוֹ?" וּמִיָּד
מְסַדֶּרֶת. כִּשְׁאֲנִי מְבַלְגֵן – הִיא כּוֹעֶסֶת
וְצוֹעֶקֶת עָלַי. אֲנִי מְקַנָּא. מָה לַעֲשׂוֹת?
תָּמַר מַחִיפָה
- שְׁלוֹם תָּמַר!
אֲנִי מְבִינָה לְלַבֵּךְ וְגַם לְלִבָּהּ שֶׁל אִמָּא
שֶׁלָּךְ. בּוֹא נִרְאֶה מָה אִמָּא שֶׁלָּךְ
מְרַגֶּשֶׁה (וְחוֹשֶׁבֶת): אֵיזָה יֶלֶד מְסֻבֵּר,
בְּנֵי הַקָּצִין! כָּל הַשָּׁבוּעַ הוּא גֵר
בְּתַנְאִים קָשִׁים, בְּשִׁמְשׁ וּבְחֹם. הוּא
- בְּקֹשֵׁי יָשׁוּן בְּצָבָא, וַיֵּשׁ לוֹ הַמּוֹן
אַחֲרָיוֹת. כַּמָּה טוֹב שֶׁהוּא בָּא הַבֵּיתָה!
מוֹכְרָחִים לְפִינֵק אוֹתוֹ וּלְהַכִּין לוֹ עוֹגָה
וְכֹל מֵיַיִן דְּבָרִים שֶׁהוּא הֵכִי אוֹהֵב
בְּעוֹלָם. שְׂיִהְיֶה לוֹ נְעִים וְשְׂיִנּוּחַ. שְׂיִהְיֶה
לוֹ כּוֹחַ לְהַתְמוֹדֵד עִם הַתְּפִקִּיד בְּצָבָא.
וְעַכְשָׁיו תּוֹרֵךְ: תִּגִּיד, לֹא מְגִיעַ לוֹ קָצֵת
פִּינוּק? וְאִם אַתָּה עֲדִין מְקַנָּא, דַּבֵּר עִם
אִמָּא וְתִגִּיד לָהּ מָה אַתָּה חוֹשֵׁב.
לְדַעֲתִי אִמָּא שֶׁלָּךְ תִּבְיִן אוֹתָךְ, תִּחַבֵּק
אוֹתָךְ חֲזָק וְלֹא תִצְעַק עָלֶיךָ לְפָחוֹת
יוֹמָיִם.

הַשְּׁאֵלוֹת

1. מדוע כתב היילד מכתב?

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה.

- כדי להתלונן על אמו הצועקת עליו.
- כדי להתנאות באחיו החיל.
- כדי לספר ספור.
- כדי לקבל עצה מהמומחית.

2. בשורה הראשונה של המכתב השני כתוב: "אני מבינה ללבך"

למה הכוונה בביטוי זה?

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה.

- א. אני מסכימה איתך.
- ב. אני מבינה את הרגשותך.
- ג. אני אוהבת אותך.
- ד. אני מבינה שיש לך לב.

3. איך יודעים שכותב המכתב הוא ילד קטן?

הביאו 3 הוכחות.

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____

4. בשורה 20 כתוב: "שיהיה לו כוח להתמודד עם התפקיד בצבא."

איזו מלה מהמלים הבאות יכולה להחליף את המלה "להתמודד"?

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה.

- א. להתחיל
- ב. לרצות
- ג. לעמד מול בעיות
- ד. למדד

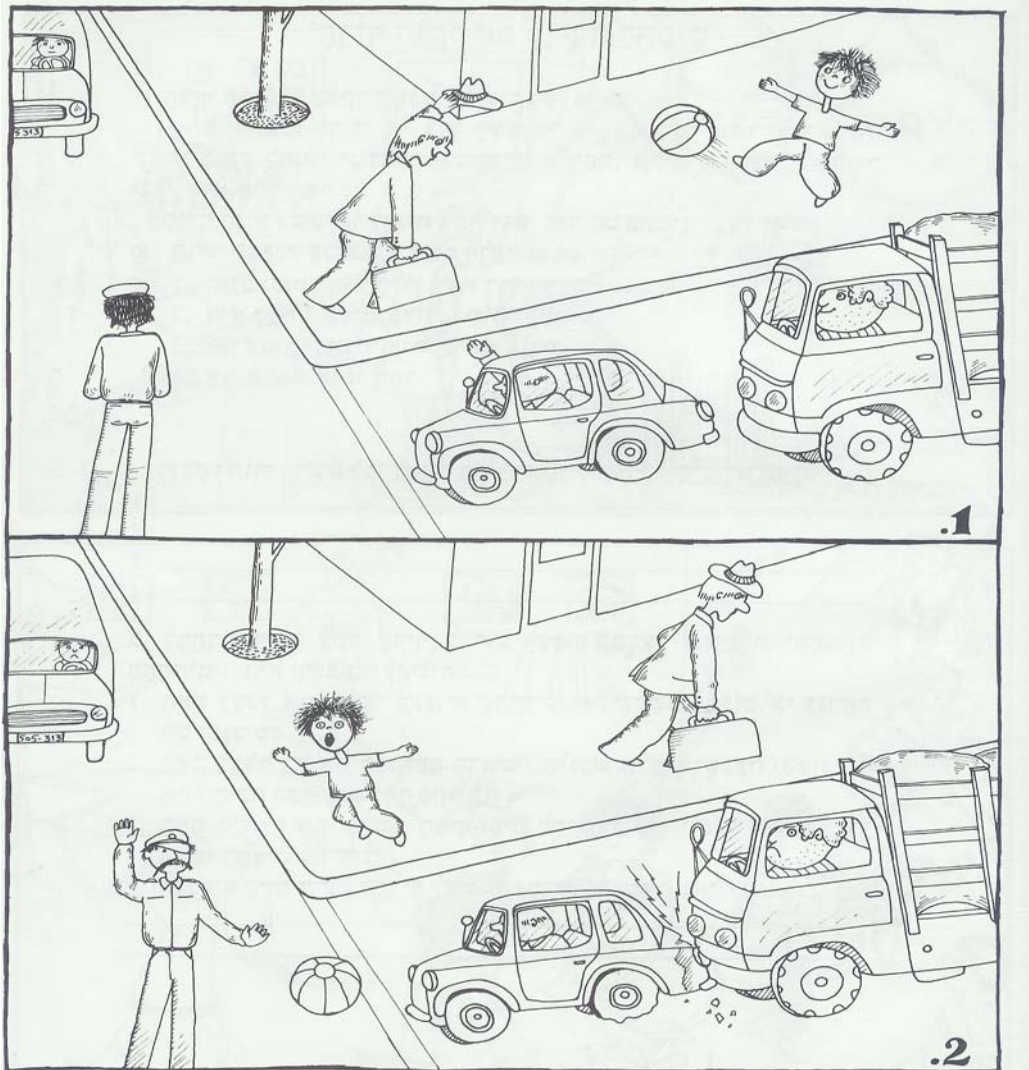
5. מדוע האמא של הילד מתחשבת בבנה הקצין? (על פי תשובת היועצת של העתון)

6. למה אתם מסכימים במכתב התשובה ולמה אתם מתנגדים?

חלק ד:

כתב את הספור המסתתר מאחורי התמונה.

כתב מה קרה בהתחלה, באמצע ובסוף.

מספר השאלה	מימד ההבנה, הכישור	סוג הפריט	התשובה הנכונה ופירוט רמות הביצוע	טווח הציון לתשובה
פרק ראשון- הטקסט האמנותי- "למה אין חופש בחופש הגדול?"				
1	הבנה מטה- טקסטואלית- הבנת השימוש באמצעים רטוריים- זיהוי מוען	ר"ב	א- הילד	0-4
2	הבנת רובד גלוי, איתור מידע מפורש	פתוח	כל ביטוי המבטא תנוחה של עטלף: כגון: כי הוא יושב עם "רגלים למעלה וראש למטה"	0-4
3	פרשנות והיסק, הסקת מסקנות	סגור	ג- לעשות רק מה שהוא רוצה.	0-4
4	הבנת רובד גלוי, איתור מידע מפורש	סגור	ב- ששולחים אותו לקייטנה.	0-4
5	הסקת הבנת רובד גלוי, איתור מידע מפורש	סגור	סימון 2 פריטים: א- הילד אוהב ללכת לסבא וסבתא ב- בקייטנה יש סנדוויצ'ים, משחקים ותחרויות.	0-4
6	הערכה וביקורת- זיהוי אנאלוגיות	סגור	סימון 2 פריטים נכונים: א- קייטנה לחפש זה כמו - אור לשרט קולנוע ג- קייטנה לחופש זה כמו - אש לגלידה	0-4
7	מטה טקסטואלית- הבנת השימוש באמצעים רטוריים: זיהוי תפקיד מילים בחזרה	פתוח	כל ביטוי של הרעיון- הילד מתלונן, מאוכזב מכך שאפילו בחופש הגדול- אין חופש	0-4
8	עריכה על פי עיקרון מארגן- סדר אלפביתי	פתוח	רישום שיטתי של 5 פריטים מתוך ה-6: 1. ארטיקים 2. גלידה. 3. ציפס 4. קקאו 5. שניצלים 6. תפוח אדמה	0-4
9	שימוש בסימני פיסוק- הנקודה	פתוח	סימון 5 נקודות במקומות המתאימים כדלהלן: פְּשֵׁתִיגְמֵר הַתְּכַנִּית אֲנִי אֵלֶךְ לִמְקַרְר וְאֶכֶל הַרְבֵּה אַרְטִיקִים. אִם יִיקָחוּ אוֹתִי אֲנִי אֶסְפֵּים לְלֶכֶת לָאִם. אֲנִי אֶשָּׂב הַמוֹן זְמַן בְּמִים. יִקְנוּ לִי תִיכֵס. יִחְזִירוּ אוֹתִי בְּזְמַן הַבִּיָּתָה.	0-4
חלק ב'- טקסט עיוני "הגמל"				
1	הערכה וביקורת- הבנת מטרת הטקסט	ר"ב	ב- כדי שנדע על הגמל: מקום המגורים שלו ותפקידו	0-4
2, א, ב	הבנת רובד גלוי, איתור מידע מפורש+ בסוס מתוך הכתוב	ר"ב, פתוח	א. סימון התמונה הימנית. (2) ב. בסוס מתוך הכתוב: לגמל דבשת, יש גמלים עם דבשת אחת ויש גמלים עם שתי דבשות (2)	0-4
3	הבנת הרובד הגלוי, איתור מידע מפורש	ר"ב	ג- פְּדִי שֵׁשְׁמֹר בָּה מִים לְמִים רַבִּים.	0-4
4	פרשנות והיסק, הסקת מסקנות	פתוח	כל רעיון המבטא את הקשר שבין הגמל החי במדבר ומיעוט המים במדבר.	0-4
5	הבנת הרובד הגלוי, איתור מידע מפורש	פתוח	סימון 3 סיבות הגמל מסייע לאדם: א. הוא משמש ככלי תחבורה במדבר ב. מצמר הגמל מכינים בדים לאוהלים, לבגדים. ג. חלב הגמל משמש לשתיה	0-4
6	הבנת הרובד הגלוי, איתור מידע מפורש	ר"ב	ב- הַגְּמֵל מְשַׁמֵּשׁ פְּלִי תַחְבוּרָה בְּמִדְבָּר. ג- הַגְּמֵל דוֹמָה בְּתוֹנְעוֹתוֹ לְסִפִּינָה בְּיָם.	0-4
7	הבנת הרובד הגלוי, הבנת מילה מתוך הקשר	ר"ב	ד- עוֹשִׂים בְּדִים	0-4

חלק ג'- סוגה תקשורתית, מכתבי קוראים בעיתון "ילדים כותבים" - עורכת העיתון עונה"				
1	הערכה ובקורת- הבנת מטרת הטקסט	ר"ב	ד- כדי לקבל עצה מהמומחית	0-4
2	הבנת רובד גלוי- הבנת ביטוי מתוך הקשר	ר"ב	ב- אני מבינה את הרגשתך	0-4
3	הבנה מטה טקסטואלית- הבנת השימוש באמצעים רטורים	פתוח	הבאת 3 הוכחות מתוך הקטע המבטאות את הרעיונות הבאים : <ul style="list-style-type: none"> ✓ רק מילדים קטן מבקשים לסדר ✓ הוא כותב שיש לו אח גדול ✓ אח קטן בדרך כלל מקנא באח הגדול ✓ על קטנים מעיזים לצעוק ✓ המכתב התפרסם במדור : "ילדים כותבים" ✓ הוא כותב בשפה ילדותית : ואף פעם לא צועקים עליו, מבלגן, אמא אומרת 	
4	הבנת הרובד הגלוי, הבנת מילה מתוך הקשר	ר"ב	ג- לעמוד מול בעיות	0-4
5	היסק, הסקת מסקנות	פתוח	כל רעיון המבטא את הקושי של הבן החייל והרצון לפנקו (לא חייבת השוואה לבן הצעיר)	0-4
6	הבעה- הבעת עמדה אישית מנומקת על רעיונות, סוגיות העולות מתוך הטקסט. (ראה מחוון)	פתוח	התייחסות לבעיה שהילד מעלה, <u>או</u> התייחסות לעצה של הכותבת. על ידי : אישוש, הפרכה או קבלה חלקית של הדברים, והבאת רעיון משל הכותב שלא הועלה בטקסט.	0-8
חלק ד- כתיבת ספור				
	הבעה- כתיבת ספור (ראה מחוון)			0-8

מחווון כללי לכתיבה : כתיבת רעיון סביב נושא, וספור

תוכן (4)	מבנה (1)	לשון (1)	כתב (1)	כתיב (1)
הבאת פרטי מידע איכותיים לנושא	מבנה לוגי של תבנית ספורית, על פי רצף זמנים, או סיבה ותוצאה	אוצר מילים : עושר לשוני ודיוק במשמעות	כתיבה בכתיב תקשורתית, שמירה על מרווחים בין שורות	היעדר שגיאות כתיב במילים שכיחות, בהטיות שכיחות (ראה מסמך מצורף בנדון)
הבא פרטי מידע רלוונטיים לנושא	קיומה של בעיה ופתרון לוגי בזיקה לבעיה	תחביר : מבנה משפט תקין, מילות יחס, מין דקדוקי, זמנים		
צמידות לנושא הכתיבה ומטרותיה		פיסוק (נקודה, סימן שאלה)		
פיתוח רעיון סביב נושא אחד (בספור - בעיה אחת)		משלב לשוני מתאים - שפה כתובה		
		לשון בהירה		

המחווון הכללי לנקיטת עמדה בזיקה לטקסט

תוכן (4)	מבנה (1)	לשון (1)	כתיב/כתב (2)
זיהוי עמדת כתוב וויכוח עימה, או תמיכה, או שילוב של השניים. ניתן להתייחס לבעיית הכותב, או לעצה של המומחית	כתיבה במבנה רטורי פשוט: הכללה ופירוט	אוצר מילים: עושר לשוני ודיוק במשמעות	היעדר שגיאות כתיב
הבאת פרטי מידע איכותיים לנושא מתוך הטקסט, או מהתנסויות אישיות רלוונטיות	קשר ורצף הגיוניים בין משפטים, בין רעיונות ובין חלקים שונים בטקסט (קישוריות ולכידות)	תחביר: מבנה משפט תקין, מילות יחס, מין דקדוקי, זמנים	כתיבה בכתיב תקשורת, שמירה על מרווחים בין שורות היצג: סידור הכתוב וארגונו על פני העמוד מבחינה גראפית (הפרדה בין מילים, פסקאות, כותרות)
הבא פרטי מידע רלוונטיים לנושא		פיסוק	
צמידות לנושא הכתיבה ומטרתה		משלב לשוני מתאים	
פיתוח הרעיון			

ניתוח תוכן מבדק
פתוחות סגורות

סגורות (מסוג רב ברירה)	פתוחות
1 (למה אין חופש)	2 (למה אין חופש)
3	7
4	8מילון
5	9 ניקוד
6	4 גמל
1 (גמל)	2
3	3 (ילדים כותבים)
5	5
6	6
7	
1- ילדים כותבים	
2	
4	
	כתיבת ספור
61%	42%

מימדי הבנה/הבעה

הבעה		הבנה				
נקיטת עמדה	כתיבת ספור	מטה טקסטואלי	בקורת	היסק	רובד גלוי	
		1-אמצעים רטורים לזיהוי מוען	6- הערכה וביקורת- זיהוי אנאלוגיות	3- הסקת מסקנות	2- איתור מידע מפורש	"למה אין חופש"
		7- הבנת השימוש באמצעים רטורים- זיהוי תפקיד מילים חוזרות			4- איתור מידע מפורש	

					5- איתור מידע מפורש	
			1- הבנת מטרת הטקסט	4- הסקת מסקנות	2- איתור מידע מפורש, בסוס רעיון	הגמל
					3- איתור מידע מפורש	
					5- איתור מידע מפורש	
					6- הבנת מילה מתוך הקשר	
					7- הבנת מילה בהקשר	
6- הבעת עמדה אישית מנומקת על רעיונות, סוגיות		3- שימוש באמתעים רטורים	1- הבנת מטרת הטקסט	5- הסקת מסקנות	2- הבנת ביטוי מתוך הקשר	ילדים כותבים
					4- הבנת מילה מתוך הקשר	
	חלק ד'					
1	1	3	3	3	10	סה"כ

- ✓ **הערה: מטלות 8-9** "למה אין חופש"- אינן קשורות למימדי ההבנה. הן בודקות עריכה על פי עקרון מילוני, וכתובה על פי מוסכמות- סימני פיסוק
- ✓ 50% ברמת הבנה גלויה, 50% ברמת הבנה בינונית - גבוהה

סוגות			
הבעה	תקשורת-י מכתבים	עיוני	אומנותי
כתיבת פסקת טיעון, הבהרה-1			
כתיבת סיפור-1			
2	5	7	1-9
16%	20%	28%	36%

מבדק סוף שנה יעמוד על אותם יעדים וסוגות. רמת הקושי של המבחן תעלה באמצעות